

บทความวิจัย (Research Article)

การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว

STUDY OF FACTORS AS CORRELATES OF STUDY ENGAGEMENT BEHAVIOR OF THE FIRST-GENERATION UNIVERSITY STUDENTS

Received: May 21, 2019

Revised: June 28, 2019

Accepted: July 1, 2019

กฤษณะโชติ บัวหล้า^{1*} และดุจเดือน พันธมนาวิน²
Krisanachot Bualar^{1*} and Duchduen bhanthumnavin²

^{1,2}สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

^{1,2}National Institute of Development Administration, Bangkok 10240, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: Krisanachot@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยมีกรอบแนวคิดพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวทำนายที่สำคัญและกลุ่มเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว จำนวน 543 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดประเภตมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 10 แบบวัด มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ระหว่าง .72 ถึง .90 ผลการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ปรากฏว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนได้ร้อยละ 50.3 ในกลุ่มรวม โดยมีลำดับตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติที่ดีต่อการเรียน ความเครียดในการเรียน การประเมินแก่นแห่งตน การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด และความคาดหวังจากครอบครัวต่อการเรียน และผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเสี่ยง ได้แก่ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ

คำสำคัญ: พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว
รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

Abstract

This correlation-comparative study was based on the interactionism model as the conceptual research framework. The study aimed at investigating the important predictors in terms of psychological characteristics and situational factors on Study engagement behavior and the at-risk groups. The samples were the first-generation university students with the total of 543 undergraduate students. Data was obtained by multi-stage sampling method. The research consisted 10 measurements in the form of summated rating scales. The reliability of alpha coefficient of each measure was between .72 to .90. Multiple regression analysis results revealed that all 9 predictors from the groups of the situational factor, the psychological trait, and the psychological state, can be operated for prediction on Study engagement behavior 50.3% in the total sample. The important predictors in descending order were need for achievement, the favorable attitude toward learning, low study stress, core self-evaluation, social support from adviser/ favorite teacher and expectation from family on education. The at-risk groups were low-grade point average students.

Keywords: Study Engagement Behavior, First-Generation University Students, Interactionism Model

ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การยกระดับคุณภาพชีวิตและมาตรฐานของประเทศจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคลในประเทศ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ (H.R.H. Princess Maha Chakri, 2006) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่การศึกษาไทยเผชิญอยู่ คือ คุณภาพของการศึกษาในทุกกระดับมีประสิทธิภาพที่อ่อนแอ (Natthapoj, 2011) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำตรงข้ามกับงบประมาณที่จ่ายไปและการศึกษาไทยไม่ตอบโจทย์สังคม (Niyom, 2014) เกิดความเหลื่อมล้ำในการเรียนโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากนักศึกษาแต่ละคนนั้นมีพื้นฐานในการเรียนระดับมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน

ในงานวิจัยของ Bualar (2019, pp. 100-124) พบว่า นักศึกษาในระดับปริญญาตรีในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงเป็นนักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว (First-Generation University Students) ซึ่งเป็นผู้ที่มีโอกาสเรียนในระดับปริญญาตรีเป็นคนแรกของครอบครัว โดยบุคคลกลุ่มนี้มักมีข้อจำกัดทางการศึกษา เช่น มีความทะเยอทะยานในการเรียนระดับต่ำ เนื่องจากผู้ปกครองไม่สามารถให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในเรื่องวิชาการ (Saenz et al., 2007) ขาดการเตรียมตัวทางวิชาการที่เหมาะสม (Thayer, 2000) ผู้ปกครองยังคาดหวังในตัวบุตรหลานของตนว่าจะสามารถช่วยเหลือครอบครัวได้เมื่อจบการศึกษาแล้ว (Choy, 2001) สิ่งเหล่านี้ทำให้นักศึกษาเกิดความกดดัน ความเครียด และมีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ นำไปสู่การขาดความเพียรพยายาม ล้มเหลวในการแก้ไขปัญหา เกิดความเหลื่อมล้ำในการเรียนและอาจส่งผลถึงปัญหาการลาออกจากสถานศึกษาก่อนกำหนด ซึ่งตรงกันข้ามกับนักศึกษาที่ไม่ใช่รุ่นแรกของครอบครัว (Other-Generation University Students) ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูการสนับสนุนทางสังคมและการเห็นแบบอย่าง

อันดีจากคนในครอบครัว ผู้ปกครองมีประสบการณ์ในการศึกษาระดับปริญญาตรีมาแล้ว ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีกว่า (McCarron & Inkelas, 2006)

นักศึกษาปริญญาตรีรุ่นแรกของครอบครัว จึงจำเป็นต้องมีความมุ่งมั่นอดทนมากกว่าคนอื่นๆ ในการฟันฝ่าอุปสรรคทางการเรียนเพื่อความสำเร็จทางการเรียน เพื่อการมีอาชีพที่ดีอันนำไปสู่การเลื่อนฐานะทางสังคมของตนเองและครอบครัว (Rahim & Azman, 2010) อย่างไรก็ตาม การเรียนระดับปริญญาตรีนอกจากจะต้องใช้ทักษะความรู้ความสามารถที่มากขึ้น นักศึกษาจำเป็นต้องมีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน (Study Engagement Behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมเชิงบวกที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จทางการเรียนและส่งผลไปถึงความพร้อมในการประกอบอาชีพและช่วยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจจะกลายเป็นปัญหาของสังคมในกลุ่มวัยรุ่น (Hsiao, 1992) ดังนั้น การลดความเลื่อมล้ำทางการเรียนระหว่างนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม จึงจำเป็นต้องแสวงหาปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนแก่นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว เพื่อพัฒนาให้นักศึกษากลุ่มนี้มีความพร้อมและทักษะที่เหมาะสมในการเรียนระดับมหาวิทยาลัยได้อย่างมีคุณภาพ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบเพื่อแสวงหาตัวทำนายทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่สำคัญของพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน และงานวิจัยนี้ยังแสวงหานักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง เพื่อเร่งพัฒนานักศึกษากลุ่มเสี่ยงให้มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนให้มากยิ่งขึ้น นักศึกษาผู้เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ ผลของการวิจัยยังบ่งชี้ปัจจัยสำคัญที่ควรให้การส่งเสริมและพัฒนาให้แก่ศึกษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งสามารถขยายผลการพัฒนาโดยกำหนดแนวทางส่งเสริมเป็นนโยบายทางการศึกษา โดยใช้การวิจัยนำการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาผู้ซึ่งจะก้าวขึ้นมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหาตัวแปรด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ที่สำคัญและผลการทำนายต่อพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว
2. เพื่อศึกษาหากลุ่มเสี่ยงและแสวงหาปัจจัยปกป้องพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว

การประมวลทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน: ความหมายตัวแปรและวิธีการวัด

พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน เป็นพฤติกรรมที่กำลังได้รับความสนใจในต่างประเทศ โดยพฤติกรรมนี้ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ตามเป้าหมายสูงสุดที่ตนตั้งไว้ โดยลักษณะของพฤติกรรมนี้ คือ การที่นักศึกษา มีความรู้สึกร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการเรียน โดยผู้เรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยไม่ได้อู้สึกว่า คือ สิ่งจำที่ต้องปฏิบัติหรือลำบากใจที่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน คือ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในระยะสั้นนั้นผู้เรียนที่มีความมุ่งมั่น

ในการเรียนจะมีผลการเรียนที่ดี ส่วนในระยะยาวผู้เรียนที่มีความมุ่งมั่นในการเรียนจะสามารถเข้าใจ ได้รับความชอบหรือพฤติกรรมของตนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายในอนาคต รวมทั้งการเลือกประกอบอาชีพของตนได้อย่างมีคุณภาพ (Connell et al., 1994; Jennings, 2003; Sinclair et al., 2003)

Schaufeli and Bakker (2004) ได้ให้ความหมาย ความมุ่งมั่นในการเรียน (Study Engagement) คือ สภาวะทางจิตเชิงบวกที่มีต่องานและความรู้สึกเต็มเต็มที่ได้รับการเรียน ไม่ใช่สภาวะที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวแล้วหายไปหรือเกิดกับเหตุเฉพาะเจาะจงใดๆ แต่ความความมุ่งมั่นในการเรียน เป็นสภาวะที่มีความคงทนและเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและการคิดที่มีต่อการแสดงออกของบุคคลนั้น โดยมีลักษณะ 3 ประการที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การมีความกระตือรือร้นในการเรียน (Vigor) หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน เอาใจจริงเอาใจกับสิ่งที่ตนเองรับผิดชอบด้วยพลังที่เต็มเปี่ยมไม่ถอย รู้จักปรับปรุงตนเอง และมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีพลังการทำงานสูงและสามารถเรียนได้ต่อเนื่องยาวนาน (Schaufeli et al, 2002; Sarath & Manikandan, 2015) 2) การอุทิศตนให้กับการเรียน (Dedication) คือ การให้ความสำคัญกับความพร้อมที่จะเสียสละเวลาส่วนใหญ่ให้กับการเรียนอย่างเต็มที่ ไม่รู้สึกเสียเวลาที่ต้องใช้หรือการทํากิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เกิดแรงบันดาลใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งๆ และเมื่อทำสำเร็จแล้วเกิดความภาคภูมิใจและอยากที่จะทำต่อไป (Schaufeli et al., 2002; Bakker & Demerouti, 2008) และ 3) การจดจ่อใส่ใจในการเรียน (Absorption) หมายถึง การปฏิบัติของนักศึกษาปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว ซึ่งมีลักษณะแสดงออกถึงความตั้งใจ สนอกสนใจและมีความสุขกับสิ่งที่กระทำ การมีความรู้สึกมีส่วนร่วมหรือมีอารมณ์ร่วม อยากที่จะละลายหรือถอนตัวออกมาจากสิ่งที่กระทำและรู้สึกเหมือนเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วในขณะที่กำลังปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ (Bakker et al., 2007; Choochom, 2014)

สรุปได้ว่า พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนในงานวิจัยนี้ หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาในการปฏิบัติตนต่อการเรียนอย่างทุ่มเทและตั้งใจ เพื่อผลสำเร็จทางการศึกษา โดยแบ่งลักษณะการกระทำออกเป็น 3 ด้าน (Schaufeli et al., 2002) คือ 1) มีความกระตือรือร้นให้แก่งการเรียน บุคคลมีความกระตือรือร้น เพียรพยายาม เอาใจจริงเอาใจกับสิ่งที่ตนเองรับผิดชอบ 2) มีการอุทิศตนให้กับการเรียน ทำให้บุคคลเสียสละเวลาส่วนใหญ่ให้กับการเรียนมากกว่าการทํากิจกรรมอื่น โดยให้ความสำคัญกับการเรียนเป็นหลัก และ 3) การจดจ่อใส่ใจในการเรียน ของบุคคลที่สนอกสนใจและมีความสุขกับสิ่งที่เรียน มีความรู้สึกมีส่วนร่วมหรือมีอารมณ์ร่วม อยากที่จะละลายหรือถอนตัวออกมาสิ่งที่ตนกำลังกระทำ

สาเหตุของพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว

ในการวิจัยนี้ ได้ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Paradigm) ของ Endler and Magnusson (1976) โดยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม เชื่อว่าพฤติกรรมบุคคลนั้นเกิดจากสาเหตุสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) สาเหตุด้านสถานการณ์ (Situational Factors) หรือสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวบุคคล เช่น บุคคลรอบข้าง หรือเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งอาจส่งเสริมหรือขัดขวางต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา 2) สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม (Psychological Traits) เป็นจิตลักษณะที่บุคคลถูกอบรมปลูกฝังและเรียนรู้ผ่านสถาบันทางสังคมตั้งแต่อดีต 3) สาเหตุร่วมจากปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์และจิตลักษณะเดิมที่บุคคลกำลังเผชิญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคคล (Mechanical Interaction) ปฏิสัมพันธ์ลักษณะนี้สามารถคำนวณได้ทางสถิติเชิงจิตและพฤติกรรมที่แปรปรวนของอิทธิพลร่วมของปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งสองกลุ่ม และ 4) สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological States)

หรือปฏิสัมพันธ์ภายในตน (Organismic Interaction) เป็นลักษณะจิตใจของบุคคลที่แปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ ปัจจุบันที่เผชิญอยู่ (Bhanthumnavin, 2014) การใช้ทฤษฎีนี้ช่วยทำให้นักวิจัยมีมุมมองเกี่ยวกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลในหลายด้าน ทั้งสาเหตุทางด้านจิตใจของบุคคล สาเหตุทางด้านสถานการณ์และสาเหตุที่เป็นอิทธิพลร่วมหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของจิตใจและสถานการณ์ของผู้กระทำ ประกอบด้วยสาเหตุสำคัญ ดังนี้

ปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน

การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด เป็นการรับรู้ที่นักศึกษารู้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาของตนนั้นให้การสนับสนุนทางสังคม 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอารมณ์ เช่น ชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักศึกษาทำงานในรายวิชาได้ดี 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชาเมื่อนักศึกษาสงสัยหรือไม่เข้าใจ การให้คำปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหาไม่ว่าจะเป็นทางการเรียนหรือปัญหาในชีวิตประจำวัน มีผลการศึกษา พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น พฤติกรรมใฝ่รู้ในการเรียน และพฤติกรรมรับผิดชอบในการเรียนคณิตศาสตร์ (Bhanthumnavin, 2007) พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างเหมาะสม (Sanamkate, 2007) เป็นต้น

การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่ เป็นการสนับสนุนทางสังคม 3 ด้าน จากเพื่อน/รุ่นพี่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งทรัพยากร งบประมาณและแรงงาน มีผลการศึกษา พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น ลดความเครียดในการทำงาน (Soros & Wongwattanamongkol, 1996) คุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน (Saesiew et al., 2009) เป็นต้น

ความคาดหวังจากครอบครัวต่อการเรียน คือ การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวเกี่ยวกับเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้สำหรับนักศึกษาและความต้องการให้นักศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ทำให้นักศึกษามี 1) ความกระตือรือร้นในการเรียน 2) มีการอุทิศตนให้แก่การเรียนมากกว่าเรื่องอื่นๆ และ 3) มีความจดจ่อเอาใจใส่ต่อการเรียน มีผลการศึกษา พบว่า ความคาดหวังจากครอบครัวต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น เป้าหมายในชีวิตของนักเรียน (Thanapomdee, 2008) พฤติกรรมการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (Prasertla & Intarakamhang, 2014) เป็นต้น

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ การที่นิสิตนักศึกษามีความต้องการสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง มีความพยายามสูงเมื่อมีอุปสรรคเกิดขึ้นสามารถวางแผนเพื่อขจัดอุปสรรคได้ อีกทั้งยังรู้จักวางแผนเพื่อเพิ่มปัจจัยที่เอื้ออำนวยสิ่งที่ตนกำลังกระทำให้เกิดความสำเร็จ และมีอารมณ์ในการคาดการณ์ว่าจะสามารถกระทำสิ่งนั้นๆ ได้สำเร็จหรือล้มเหลว มีผลการศึกษา พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น พฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์ (Jhermpun, 2002) พฤติกรรมการเรียนสาระวิทยาศาสตร์ (Chairat, 2004) เป็นต้น

การประเมินตนเองแห่งตน (Core Self-Evaluations) เป็นบุคลิกลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลจากการที่บุคคลประเมิน หรือ มองว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่า สามารถควบคุมชีวิตของตนได้ (Judge et al., 1997) ในงานวิจัยนี้ การประเมินตนเองแห่งตน หมายถึง การรับรู้และยอมรับข้อสรุปของการประเมินตนเองที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็น

รุ่นแรกของครอบครัวยึดถือ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ความภาคภูมิใจในตนเอง 2) การรับรู้ความสามารถทั่วไปของตน 3) ความมั่นคงทางอารมณ์ 4) มีความเชื่ออำนาจในตน มีผลการศึกษาพบว่า การประเมินแก่นแห่งตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างปลอดภัย (Yaemyuean, 2014) พฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติด้านการบริโภค (Pothirattangura, 2015) เป็นต้น

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่สามารถจะคาดการณ์ไกล เห็นความสามารถของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถคาดการณ์ไกลว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต เชื่อว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้น อาจจะเกิดขึ้นกับตนเองได้เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตมีคุณค่าหรือความสำคัญที่ไม่ลดลง การควบคุมตน หมายถึง การบังคับตนเอง การปรับปรุงตนเอง หรือการจัดระเบียบพฤติกรรมบางอย่างของตนเอง เพื่อเป้าหมายของการจัดสร้างพฤติกรรมใหม่ที่น่าปรารถนา เพิ่มปริมาณพฤติกรรมนั้น และอนุรักษ์พฤติกรรมที่ดีมีประโยชน์ ตลอดจนการลดหรือขจัดพฤติกรรมเดิมที่ไม่น่าปรารถนาให้หมดไปจากตน โดยการจัดการของตนเอง และไม่ต้องพึ่งการควบคุมบังคับจากผู้อื่น มีผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Numniem, 2003) เป็นต้น

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน

ทัศนคติที่ดีต่อการเรียน หมายถึง การประเมินคะแนนของนักศึกษาเกี่ยวกับการเห็นประโยชน์หรือคุณค่าของการเรียนมากน้อยเพียงใด มีความรู้สึกพอใจและพร้อมที่จะส่งเสริมการเรียนของตนเองมากน้อยเพียงใด มีผลการศึกษาพบว่าทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น พฤติกรรมการทำงานอย่างอุทิศตน (Thammathom, 2004) พฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรม (Chalanukro, 2009) เป็นต้น

ความเครียดในการเรียน หมายถึง การที่นักศึกษามีปริมาณความรู้สึกและอาการต่างๆ ทางด้านร่างกายและจิตใจเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่างๆ ขณะเรียน ทำให้ภาวะทางด้านร่างกายหรือจิตใจขาดสมดุล ก่อให้เกิดผลกระทบ 1) ทางด้านร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ ปัสสาวะบ่อย ไม่กระปรี้กระเปร่าและอ่อนเพลีย เป็นต้น 2) ทางด้านจิตใจ เช่น วิตกกังวล ไม่มีความสุขเวลาเรียน สับสน หงุดหงิด เบื่อเรียน เบื่อเพื่อน ไม่พอใจโดยไม่ทราบสาเหตุ มีผลการศึกษา พบว่าความเครียดในการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น การเผชิญความเครียดทางการเรียน (Lertphanich, 2542) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ (Jantasang, 2007) เป็นต้น

ความเชื่ออำนาจในตนต่อการเรียน หมายถึง การปฏิบัติของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ประกอบด้วย 1) เชื่อว่าตนทำได้ 2) เชื่อว่าความพยายามนำไปสู่ผลดี ผลสำเร็จที่ต้องการได้มาก 3) เชื่อว่าตนทำนายผลที่จะเกิดจากการกระทำของตนได้อย่างแม่นยำ 4) เชื่อว่าความพยายามมากในการกระทำต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญมาก และ 5) เชื่อว่าตนสามารถควบคุมให้ผลที่เกิดขึ้นกับตนได้ตามที่ตนต้องการด้วย มีผลการศึกษา พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น พฤติกรรมการสอนของครู (Nirunthavee, 2532) พฤติกรรมรับผิดชอบในการเรียนการสอน (Bhanthumnavin, 2007) เป็นต้น

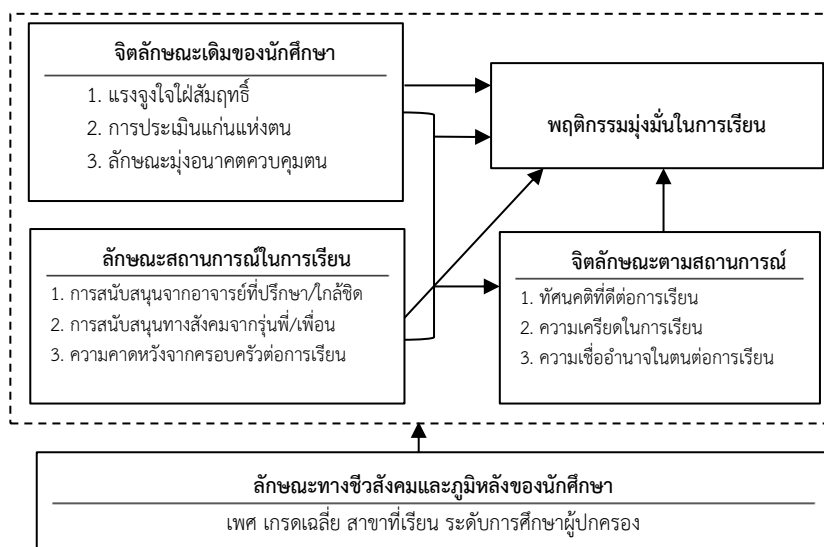
กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของบุคคลมีผู้วิจัยทำการศึกษาไว้ เช่น Jhermpun (2002) พบว่า กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการเรียนคณิตศาสตร์น้อยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในปริมาณต่ำ คือ

นักเรียนเพศชาย เช่นเดียวกับการศึกษาของ Chairat (2004) พบว่า กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการเรียนสาระวิทยาศาสตร์น้อย คือ นักเรียนเพศชาย อีกทั้งในงานวิจัยของ Bhanthumnavin (2014) พบว่า กลุ่มเสี่ยงคือผู้ที่มีศักยภาพของการเป็นนักวิจัยน้อย ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาปริญญาโท-เอกเพศชาย ในการศึกษาของ Limpasute and Sitsira-at (2012) พบว่า นักศึกษาภาคพิเศษที่มีพฤติกรรมตั้งใจเรียนน้อย ได้แก่ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำ เช่นเดียวกับ Sirirak (2012) พบว่า กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบน้อย ได้แก่ นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่าง นักเรียนเพศชาย และนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattanacheewanopakorn et al. (2013) พบว่า กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมน้อยและมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่ดีน้อย คือ นักศึกษาเพศชาย ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลการเรียนต่ำ นอกจากกลุ่มเสี่ยงที่แบ่งตามเพศและเกรดเฉลี่ยแล้ว ยังมีงานวิจัยอีกจำนวนหนึ่งที่พบว่า กลุ่มเสี่ยงในพฤติกรรมเรียนนั้นมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษาด้วย เช่น การศึกษาของ Wannachat (1998) พบว่า กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมการคบเพื่อนแบบเสี่ยงเอ็ดส์มาก คือ นักศึกษาเพศชายที่อาศัยอยู่กับครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัย Thonglim (2005) พบว่า กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรน้อย คือ กลุ่มผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ และกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ จากการประมวลเอกสารข้างต้นจึงคาดว่า กลุ่มเสี่ยงที่มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนในงานวิจัยนี้ คือ กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่เป็นเพศชาย กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ และกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมและการประมวลเอกสารข้างต้น สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

สมมุติฐานที่ 1 ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การประเมินแก่นแห่งตน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่ และความคาดหวังจากครอบครัวต่อการเรียน ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร คือ ทศนคติที่ดีต่อการเรียน ความเครียดในการเรียน ความเชื่ออำนาจในตนเองต่อการเรียน รวมทั้งสิ้น 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ได้มากกว่าตัวทำนายจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงลำพังอย่างน้อย 5%

สมมุติฐานที่ 2 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวเพศหญิง นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่มีเกรดเฉลี่ยสูง นักศึกษาที่มีเรียนสายวิทยาศาสตร์ จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมากกว่า นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่เป็นเพศชาย นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวที่เรียนสายสังคมศาสตร์

วิธีการวิจัย

ตัวอย่างและวิธีสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว ซึ่งเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ในกรุงเทพและต่างจังหวัด รวมทั้งสิ้น 543 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ 1) สุ่มมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 4 มหาวิทยาลัย โดยเป็นมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ 2 แห่ง และต่างจังหวัด 2 แห่ง 2) ประเภคณเฑาะในมหาวิทยาลัย แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คณะทางสายวิทยาศาสตร์และสายสังคมศาสตร์ 3) ในแต่ละคณะเก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ใน 2 สาขา และ 4) กำหนดโควตาสาขาละ 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร รวมทั้งสิ้น 10 แบบวัด ทุกแบบวัดเป็นมาตรประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดทุกชุดได้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบวัดพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน การวัดพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดขึ้นมาใหม่โดยมีแบบวัด Utrecht Work Engagement Scale (UWES) (Schaufeli et al, 2002) เป็นพื้นฐานประกอบเพื่อเป็นแนวในการสร้างข้อคำถาม โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 32 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 18 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.832

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด การวัดตัวแปรนี้ผู้วิจัยปรับปรุงแบบวัดมาจากแบบวัดของ Bhanthumnavin and Mekanong (2004) โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 18 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์มีจำนวน 10 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.886 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิดมาก

แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่ แบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 18 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์มีจำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.906 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่มาก

แบบวัดความคาดหวังจากครอบครัวต่อการเรียน แบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 24 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์มีจำนวน 12 ข้อ สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.724 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความคาดหวังจากครอบครัวในการเรียนมาก

แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ Bhanthumnavin (2014) โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 15 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.771 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน แบบวัดนี้ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดของ Duanginta (2006) โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 24 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.822 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก

แบบวัดการประเมินแก่นแห่งตน แบบวัดตัวแปรนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ (Judge et al., 1997) จำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.742 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีการประเมินแก่นแห่งตนสูง

แบบวัดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน แบบวัดตัวแปรนี้สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 24 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์มีจำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.769 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมาก

แบบวัดความเครียดในการเรียน แบบวัดนี้สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 18 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์มีจำนวน 12 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.845 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 12 ถึง 72 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความเครียดในการเรียนมาก

แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนต่อการเรียน แบบวัดนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของ Bhanthumnavin (2014) โดยแบบวัดตั้งต้นมีจำนวน 18 ข้อ เมื่อนำไปทดสอบคุณภาพแบบวัดแล้ว พบข้อที่ผ่านเกณฑ์มีจำนวน 15 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ 0.870 พิสัยของคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 15 ถึง 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนด้านการเรียนมาก

ลักษณะและคุณสมบัติของเครื่องมือวัด ในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปร รวมทั้งสิ้น 10 แบบวัด นำมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ โดยใช้สถิติ 2 ประเภท คือ 1) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) และ 2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดที่ไม่มีข้อนั้น (r Item Total Correlation) จากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อหาความเที่ยงตรง (Construct Validity) คุณภาพเครื่องมือในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับค่า t มากกว่า ค่า r โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้อคือ ค่า $t \geq 2.00$ และค่า $r \geq 0.20$ ส่วนการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ใช้เกณฑ์ผ่าน 3 ใน 5 เกณฑ์ขึ้นไปโดยเฉพาะเมื่อค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 คุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปรในงานวิจัย

ตัวแปร	จำนวนข้อ	พิสัยค่า t	พิสัยค่า r	ค่าความเชื่อมั่น (α)	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factory Analysis)						
					ค่า χ^2	DF	P-value ($p>0.05$)	RMSEA (≤ 0.06)	CFI (≥ 0.95)	TLI (≥ 0.95)	SRMR (≤ 0.08)
1.*	18	1.824 - 8.111	0.197 - 0.673	0.834	138.362	118	0.0970	0.042	0.964	0.954	0.080
2.	10	6.185 - 10.043	0.424 - 0.729	0.886	40.188	29	0.0809	0.062	0.987	0.966	0.049
3.*	12	5.096 - 11.870	0.360 - 0.835	0.906	58.133	47	0.1280	0.049	0.985	0.979	0.052
4.*	12	2.629 - 5.914	0.272 - 0.509	0.724	49.837	46	0.3233	0.029	0.975	0.964	0.068
5.	12	2.809 - 6.971	0.219 - 0.540	0.771	51.470	43	0.1761	0.044	0.974	0.960	0.076
6.	12	3.503 - 8.832	0.293 - 0.720	0.822	31.716	24	0.1342	0.052	0.985	0.966	0.064
7.	12	3.323 - 7.184	0.249 - 0.515	0.742	43.985	43	0.4296	0.015	0.996	0.993	0.072
8.	12	4.271 - 6.950	0.281 - 0.576	0.769	47.805	37	0.1099	0.049	0.983	0.969	0.061
9.*	12	3.573 - 8.003	0.308 - 0.623	0.845	45.330	42	0.3349	0.028	0.992	0.988	0.077
10.	15	3.750 - 9.030	0.280 - 0.690	0.870	89.110	75	0.120	0.041	0.970	0.975	0.064

ตัวแปร: 1: พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน 2: การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด 3: การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่ 4: ความคาดหวังจากครอบครัวในการเรียน 5: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 6: ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 7: การประเมินแก่นแห่งตน 8: ทักษะที่ดีต่อการเรียน 9: ความเครียดในการเรียน 10: ความเชื่ออำนาจในตนเองต่อการเรียน

หมายเหตุ: *เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ ** ในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับค่า t มากกว่า ค่า r โดยเกณฑ์การคัดเลือกข้อ คือ ค่า t ≥ 2.00 และค่า r ≥ 0.20 ; การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ใช้เกณฑ์ผ่าน 3 ใน 5 เกณฑ์ขึ้นไปโดยเฉพาะเมื่อค่า χ^2 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือแบบวัดโดยการนำไปทดลองใช้และได้มีการปรับปรุงเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพ ในส่วนของการดำเนินการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะนำแบบวัดมาตรฐานที่ได้มาจัดทำเป็น 2 ฉบับ โดยมีการสลับลำดับของแบบวัดแต่ละตัวแปรให้มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดปัญหาความลำเอียงหรือข้อผิดพลาดในการตอบแบบวัด อีกทั้งยังช่วยลดความเหนื่อยล้าในการตอบแบบวัดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยก่อนทำการตอบแบบวัด ผู้วิจัยทำการชี้แจง อธิบายถึงรายละเอียด และตอบข้อสงสัยของการทำแบบวัดเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ก่อนที่นักศึกษาจะทำการตอบแบบวัด ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งหมด 847 คน โดยเป็นแบบวัดที่เป็นข้อมูลที่มีข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วน วิธีการเก็บข้อมูล คือ การเก็บรวมนักศึกษาทั้งหมดทุกคนในห้องเรียน หลังจากนั้นมาคัดแยกกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวได้จำนวน 543 คน (คิดเป็น 65%) และกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่รุ่นแรกของครอบครัวจำนวน 304 คน (คิดเป็น 35%) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะเพียงกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัด 2) สถิติพรรณนา (ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์) เพื่อการวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นพิจารณาแยกทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และหาความสัมพันธ์ของตัวแปร และ 3) สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter และ Stepwise เพื่อแสวงหาตัวทำนายที่สำคัญและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - way Analysis of Variance) เพื่อหากลุ่มเสี่ยงในงานวิจัยนี้

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว จำนวน 543 คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง จำนวน 420 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3 และแบ่งเป็นนักศึกษาชาย 123 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่สายสังคมศาสตร์ จำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 65.2 และสายวิทยาศาสตร์ จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 มีผลการเรียน ($\bar{X} = 2.89$, $SD = 0.48$) ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาเท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($\bar{X} = 8.49$, $SD = 3.36$) ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (ตาราง 2) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรในกลุ่มรวมกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกมากที่สุดกับพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน คือ แรงจูงใจไม่ล้มเหลว ($r = .566$, $p < .01$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นๆ อยู่ระหว่าง $-.006$ ถึง $-.699$

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ผลการทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน โดยมีกลุ่มลักษณะสถานการณ์ กลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวมทั้งสิ้น 10 ตัวแปร เป็นตัวทำนาย (ตาราง 3) ผลการทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ในงานวิจัยนี้ พบว่า ค่า Variance Inflation Factor หรือ VIF ของตัวทำนายทั้ง 10 ตัวแปร มีค่าน้อยกว่า 10 รวมทั้งค่า Tolerance ของตัวทำนายแต่ละตัวมีค่ามากกว่า 0.10 (Hair et al., 2010) จึงสรุปได้ว่า ปัญหาเรื่องของความสัมพันธ์ที่มากเกินไประหว่างตัวทำนายในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จึงมีน้อย และสามารถดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปได้อย่างมั่นใจ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรในกลุ่มรวม (N=543)

ตัวแปร	Mean	SD.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน	71.94	9.67	1													
2. การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา	41.52	7.91	.333**	1												
3. การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน	46.05	11.28	.271**	.338**	1											
4. ความคาดหวังจากครอบครัวในการเรียน	55.90	7.04	.190**	.121**	.094*	1										
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	52.10	6.47	.566**	.285**	.227**	.294**	1									
6. การประเมินตนเองแห่งตน	49.14	7.20	.545**	.285**	.302**	.156**	.545**	1								
7. ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน	53.11	8.53	.468**	.270**	.243**	.500**	.546**	.414**	1							
8. ทักษะคิดที่ดีในการเรียน	51.41	8.63	.563**	.309**	.246**	.426**	.496**	.484**	.654**	1						
9. ความเครียดในการเรียน	39.07	9.68	-.537**	-.236**	-.212**	-.267**	-.392**	-.587**	-.506**	-.582**	1					
10. ความเชื่ออำนาจในตนเองต่อการเรียน	65.41	10.25	.544**	.293**	.235**	.439**	.501**	.555**	.646**	.683**	-.699**	1				
11. เพศ	1.77	0.42	0.021	-0.037	0.024	0.060	0.015	0.060	0.082	0.005	0.003	0.077	1			
12. เกรดเฉลี่ย	1.50	0.50	.147**	0.002	.133**	0.009	.098*	.155**	.109*	.122**	-.155**	.231**	0.028	1		
13. สาขาที่เรียน	1.65	0.48	0.052	-.095*	-0.059	.125**	-0.019	-0.020	.152**	.154**	-.129**	.133**	-0.072	.147**	1	
14. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	1.33	0.47	-0.060	-0.006	0.069	0.009	-.104*	-0.053	0.006	-0.027	-0.021	-0.024	-0.001	-0.012	-0.001	1

หมายเหตุ: *P < .05, ** P < .01

ตาราง 3 ผลการทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน โดยใช้จิตลักษณะเดิม สถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

กลุ่ม	จำนวน	ชุดตัวแปรจิตลักษณะเดิมและ			ชุดตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์				ชุดตัวแปรรวมทั้งหมด (1-9)		% ทำนาย แตกต่าง
		สถานการณ์ (1-6)			(7-9)						
		% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	% ทำนาย	ตัว ทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	
รวม	543	43.8	1,2,3,4	.28,.28,.15,.12	39.4	7,8,9	.31,-.24,.16	50.3	1,7,8,2,4,6	.28,.24,-.20,.13,.09,-.08	6.5
เพศชาย	123	53.4	2,4,3,1	.31,.23,.21,.19	52.7	8,9	-.46,.31	62.1	8,1,2,4	-.41,.21,.18,.17	8.7
เพศหญิง	420	41.2	1,2,3,4	.32,.25,.14,.08	36.5	7,8,9	.36,-.18,.14	47.6	1,7,8,2,6	.32,.28,-.15,.12,-.09	6.4
เกรดเฉลี่ยต่ำ	273	48.3	1,2,5,4	.36,.30,.14,.11	40.4	7,8,9	.35,-.22,.15	54.0	1,7,2,5,8	.28,.22,.18,.15,-.15	5.7
เกรดเฉลี่ยสูง	270	40.1	1,2,3,4	.26,.22,.21,.10	36.4	7,8	.33,-.32	47.0	1,8,7,6	.33,-.29,.26,-.13	6.9
สายวิทยาศาสตร์	189	46.0	2,1,5	.34,.31,.22	31.7	7,8	.31,-.30	51.4	2,1,7,5	.30,.24,.24,.17	5.4
สายสังคมศาสตร์	354	44.6	1,2,3,4	.27,.27,.17,.14	44.2	7,8,9	.32,-.23,.20	51.5	1,7,8,4,2	.25,.22,-.21,.11,.11	6.9
การศึกษาผู้ปกครองต่ำ	269	44.1	2,1,5,3	.32,.22,.20,.12	34.6	8,7,9	-.32,.18,.16	49.8	8,1,2,4	-.27,.25,.21,.18	5.7
การศึกษาผู้ปกครองสูง	134	55.8	1,2,5	.50,.24,.13	44.3	7,8	.52,-.21	63.9	1,7,2	.40,.33,.20	8.1

หมายเหตุ: ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05 และ *มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างตั้งแต่ 5.0% ขึ้นไป

ตัวทำนายที่ 1 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตัวทำนายที่ 2 คือ การประเมินตนเอง

ตัวทำนายที่ 3 คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ตัวทำนายที่ 4 คือ การสนับสนุนทางสังคมจาก อ.ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด

ตัวทำนายที่ 5 คือ การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน/รุ่นพี่

ตัวทำนายที่ 6 คือ ความคาดหวังจากครอบครัวในการเรียน

ตัวทำนายที่ 7 คือ ทักษะที่ดีในการเรียน

ตัวทำนายที่ 8 คือ ความเครียดในการเรียน

ตัวทำนายที่ 9 คือ ความเชื่ออำนาจในตนเองต่อการเรียน

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ Enter และแบบ Stepwise (ตาราง 3) โดยใช้ตัวทำนายกลุ่มลักษณะสถานการณ์รวมกับกลุ่มจิตลักษณะเดิมรวม 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนในกลุ่มรวมได้ 43.8% ($\text{Adjusted } R^2 = 43.2\%$, $F = 69.599$, $p < .001$) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\beta = .28$) การประเมินแก่นแห่งตน ($\beta = .28$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = .15$) และการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด ($\beta = .12$) ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มจิตตามสถานการณ์ จำนวน 3 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนในกลุ่มรวมได้ 39.4% ($\text{Adjusted } R^2 = 39.0\%$, $F = 116.710$, $p < .001$) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ทักษะที่ดีในการเรียน ($\beta = .31$) ความเครียดในการเรียน ($\beta = -.24$) และความเชื่ออำนาจในตนต่อการเรียน ($\beta = .16$) และเมื่อนำตัวแปรกลุ่มลักษณะสถานการณ์ กลุ่มจิตลักษณะเดิม รวมกับกลุ่มจิตตามสถานการณ์ ทั้งหมด 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนในกลุ่มรวมได้ 50.3% ($\text{Adjusted } R^2 = 49.5\%$, $F = 59.941$, $p < .001$) โดยมีตัวทำนายที่สำคัญคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\beta = .28$) ทักษะที่ดีในการเรียน ($\beta = .24$) ความเครียดในการเรียน ($\beta = -.20$) การประเมินแก่นแห่งตน ($\beta = .13$) การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด ($\beta = .09$) ความคาดหวังจากครอบครัวในการเรียน ($\beta = -.08$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตัวทำนายของแต่ละกลุ่มตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนได้ระหว่าง 31.7% ถึง 63.9%

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ 2 เพื่อหาความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน โดยพิจารณาตามเพศ เกรดเฉลี่ย และสาขาที่เรียน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล (ตาราง 4 ตอน 1) ปรากฏว่า เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คะแนนพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัวเพียงแค่ 1 ตัวแปรเท่านั้น คือ เกรดเฉลี่ยของนักศึกษา คือ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสูงจะมีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมากกว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 73.358 และ 70.071 ตามลำดับ (ตาราง 4 ตอน 2) อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบความแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางและแบบสามทาง

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว ตามเพศ เกรดเฉลี่ย และสาขาที่เรียน

(ตอน 1)

ตัวแปร	จำนวนคน	แสดงค่า F						
		เพศ	เกรดเฉลี่ย	สาขา				
		A	B	C	AxB	AxC	BxC	AxBxC
พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน	543	.122	8.919*	.551	.849	.055	.139	1.122

หมายเหตุ: * $p < .05$; ** $p < .01$; และ *** $p < .001$

(ตอน 2)

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	คะแนนเฉลี่ยของตัวแปรตาม									
		กลุ่มที่มีคะแนนมาก					กลุ่มที่มีคะแนนน้อย				
		กลุ่ม	Mean	Std. Error	95%		กลุ่ม	Mean	Std. Error	95%	
					CI Lower	CI Upper				CI Lower	CI Upper
พฤติกรรม	เพศ	หญิง	71.907	.494	70.937	72.877	ชาย	71.522	.984	69.590	73.454
มุ่งมั่นในการเรียน	เกรดเฉลี่ย*	สูง	73.358	.838	71.711	75.005	ต่ำ	70.071	.713	68.671	71.472
	สาขา	สังคม	72.123	.592	70.960	73.286	วิทย์	71.306	.928	69.484	73.129

หมายเหตุ: *กลุ่มตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญที่ 0.5

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน สรุปได้ว่า ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ได้มากกว่าตัวทำนายจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงลำพังอย่างน้อย 5% ผลเช่นนี้ พบทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยการนำตัวแปรทั้งหมด 9 ตัวแปร มาวิเคราะห์ร่วมกัน พบว่า สามารถทำนายพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ได้ 50.3 % โดยมีตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกของพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ผลการวิจัยเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jhermpun (2002) และ Chairat (2004) ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ตัวทำนายที่สำคัญในการมีพฤติกรรมอันพึงปรารถนาในการเรียนของบุคคล นอกจากนี้ ยังมีตัวแปรทัศนคติที่ดีต่อการเรียนเป็น ตัวทำนายที่สำคัญลำดับรองลงมากล่าวได้ว่า หากนักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนมากจะยังมีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมากตามไปด้วย งานวิจัยที่สอดคล้องและพบผลว่า ยิ่งบุคคลมีทัศนคติที่ดีมากจะส่งผลต่อพฤติกรรมอันพึงปรารถนา เช่น Suwande (2000) และ Sanamkate (2007) เป็นต้น ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแสดงให้เห็นว่าการนำตัวแปร จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ มาทำนายร่วมกันจะสามารถเพิ่มเปอร์เซ็นต์การทำนายพฤติกรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Bhanthumnavin (1998) ที่กล่าวว่า การใช้จิตลักษณะหลายตัวตามทฤษฎีทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ เป็นปัจจัยเชิงเหตุในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมหนึ่งๆ ของบุคคลจะช่วยให้นักวิจัยสามารถทำนายพฤติกรรมนั้นได้มากกว่าการศึกษาโดยใช้จิตลักษณะทีละตัว และผลการวิจัยยังสนับสนุนรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

นอกจากนี้ ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า กลุ่มเสี่ยงในงานวิจัยนี้คือผู้ที่มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนน้อย ได้แก่ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ในขณะที่ เพศและสาขาที่เรียนนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลเช่นนี้พบในงานวิจัยของ Limpasute and Sitsira-at (2012); Sirirak (2012) และ Bhanthumnavin (2014) ที่พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในงานวิจัย ได้แก่ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำ ดังนั้น ผลงานวิจัยนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เพียงบางส่วน

จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน มีตัวทำนายที่สำคัญมากที่สุด คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กล่าวคือ หากบุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมาก ส่วนกลุ่มเสี่ยง คือ นักศึกษาที่มีคะแนน พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนน้อย งานวิจัยนี้คือ นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ ดังนั้น นักศึกษากลุ่มนี้จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก โดยปัจจัยปกป้องที่สำคัญเพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียนมากขึ้น ได้แก่ การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้มาก ทักษะคิดที่ต่อการเรียนให้มาก การประเมินตนเองให้มาก การสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิดให้มาก และการลดความเครียดในการเรียนให้แก่นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว

การประยุกต์ผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้ได้นำเสนอตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว ให้มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ซึ่งเป็นพฤติกรรมอันพึงปรารถนาที่จะช่วยผลักดันให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนระดับสูง โดยผลวิจัย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดที่ต่อการเรียน การลดความเครียดในการเรียน และการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ที่ปรึกษา/ใกล้ชิด คือ ตัวแปรสำคัญในการพัฒนานักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัวให้มีพฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน ดังนั้น ผลงานวิจัยนี้จึงสามารถเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อาทิเช่น สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่เหมาะสมในการพัฒนาจิตลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นให้แก่นักศึกษาที่เป็นรุ่นแรกของครอบครัว ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน การฝึกอบรมโดยเน้นการพัฒนาจิตลักษณะที่เหมาะสมจะช่วยเสริมสร้างความพร้อมให้แก่นักศึกษาให้เรียนในระดับมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2008). Towards a model of work engagement. *Career development international*, 13(3), 209-223.
- Bakker, A. B., Hakanen, J. J., Demerouti, E., & Xanthopoulou, D. (2007). Job resources boost work engagement, particularly when job demands are high. *Journal of educational psychology*, 99(2), 274.
- Bhanthumnavin, D. (1998). An interaction model for research on causes of behavior and human development. *Thai Dental Nurse Journal*, 10(2), 105-108. [in Thai]
- Bhanthumnavin, D., & Makanong, A. (2004). *Antecedents and consequences concerning student development behaviors of secondary school mathematics teachers*. Bangkok: National Research Council of Thailand. [in Thai]
- Bhanthumnavin, D. (2007). *Causal factors of curious and desire behaviors of junior high school students according to the theory of interactionism*. Bangkok: National Research Council of Thailand. [in Thai]

- Bhanthumnavin, D. (2014). Antecedents of Mindful Risk-Taking Behavior in Secondary School Students: A Path Analytic Approach. *Journal of Behavioral Science*, 21(1), 75-94. [in Thai]
- Bualar, K. (2019). First and other generation university students: A comparison of dedication-study behavior. *Behavioral Science Research Institute*, 25(1), 100-124. [in Thai]
- Chairat, K. (2004). *Experience in science camp and psychological characteristics of junior high school students related to science learning behavior* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Chalanukro, S. (2009). *Psychosocial factors related to ethical working behavior of Head of Health Center* (Master thesis). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Choochom, O. (2014). An analysis of work engagement construct. *UMT Poly Journal*, 11(2), 75–79. [in Thai]
- Choy, S. (2001). *Students whose parents did not go to college: Postsecondary access, persistence, and attainment*. Findings from the Condition of Education.
- Connell, J. P., Spencer, M. B., & Aber, J. L. (1994). Educational risk and resilience in African American youth: Context, self, action, and outcomes in school. *Child development*, 65(2), 493-506.
- Duanginta, Y. (2006). *Based construction of future orientation self-control measure for college students*. Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Endler, N. S., & Magnusson, D. (1976). Toward an interactional psychology of personality. *Psychological bulletin*, 83(5), 956.
- H. R. H. Princess Maha Chakri. (2006). *Education is the Golden Key/Her royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn*. Bangkok: Bureau of Education Policy and Planning, Office of the Education Council.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson, New York.
- Hsiao, K. P. (1992). First-generation college students. *ERIC Digest*, ED351079.
- Jantasang, S. (2007). *A study of cognitive and non-cognitive factors affecting learning achievement in mathematics and science of mathayomauksa 3 students* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Jennings, G. (2003). An exploration of meaningful participation and caring relationships as contexts for school engagement. *The California School Psychologist*, 8(1), 43-51.
- Jhermpun, S. (2002). *Psychological and situational factors correlates of secondary school students in mathematics learning behavior* (Master thesis). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]

- Judge, T. A., Locke, E. A., & Durham, C. C. (1997). The dispositional causes of job satisfaction: A core evaluations approach. *Research in Organizational Behavior*, 19, 151-188.
- Lertphanich, P. (1998). *A study of academic stress , stressors and coping mechanisms of upper-level secondary students in the secondary schools under the department of general education in the fourth group of central region* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Limpasute, P., & Sitsira-at, S. (2012). Attentive behavior of part-time undergraduate students at Rajanagarindra Rajabhat University. *SNRU Journal of Science and Technology*, 4(8), 104-120. [in Thai]
- McCarron, G. P., & Inkelas, K. K. (2006). The gap between educational aspirations and attainment for first-generation college students and the role of parental involvement. *Journal of College Student Development*, 47(5), 534-549.
- Natthapoj, V. T. (2011). Thailand: Educational equality and quality. *Education in South-East Asia*, 197-219.
- Nirunthavee, S. (1989). *Difference and working behavior of teachers under Bangkok Metropolitan Administration* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Niyom, P. (2014). *Why education reform, who will reform?* Retrieved March 22, 2019, from <http://www.edreform.moe.go.th/home/doc/whyreform1jul57.pdf> [in Thai]
- Numniem, S. (2003). *Environmental and psycho-emotional factors related to responsible behavior of junior high school students*. Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Pothirattangura, S. (2015). *Psychological characteristics and situational factors as mindful risk-taking behavior in terms of consumption* (Independent study). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Prasertla, J., & Intarakamhang, U. (2014). Psychological and situational factors related to the behaviors of continuing education preparation in public among students who belong to Department of Education Bangkok Metropolitan Administrator. *UMT Poly Journal*, 11(2), 11-16. [in Thai]
- Rahim, A. H. A., & Azman, N. (2010). Educational aspirations among first-generation students and their parental influence towards pursuing tertiary education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 7, 414-418.
- Saenz, V. B., Hurtado, S., Barrera, D., Wolf, D., & Yeung, F. (2007). *First in my family: A profile of first-generation college students at four-year institutions since 1971*. Washington: The Foundation for Independent Higher Education.
- Saesiew, N., Vanindananda, N., & Choochom, O. (2009). The psychosocial adjustments and situational conditions as correlates of the quality of life in midlife adulthood. *KKU Research Journal (Graduate Studies)*, 8(2), 151-164. [in Thai]

- Sanamkate, N. (2007). *Internal and external immunity as correlates of appropriate peer-group behavior in senior high school students* (Master thesis). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Sarath, P., & Manikandan, K. (2015). Work engagement and work stress among university employees. *Scholars World-International Refereed Multidisciplinary Journal of Contemporary Research*, 3(3), 109-116.
- Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2004). Job demands, job resources, and their relationship with burnout and engagement: A multi-sample study. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 25(3), 293-315.
- Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness studies*, 3(1), 71-92.
- Sinclair, M. F., Christenson, S. L., Lehr, C. A., & Anderson, A. R. (2003). Facilitating student engagement: Lessons learned from check & connect longitudinal studies. *The California School Psychologist*, 8(1), 29-41.
- Sirirak, J. (2012). *School and family situations, and psychological sufficiency correlates of responsible behaviors of Thai junior high school students* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Soros, B., & Wongwattanamongkol, A. (1996). *The study of stress at work of executives in the Thai government sector: An analysis of the causes and effects of stress*. Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Suwandee, L. (2000). *Psycho-social correlates of waste minimization behavior of students in Rung Arun Project's schools* (Master thesis). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]
- Thammathorn, V. (2004). Psychosocial factors related to ethical behaviors regarding dedication of government officials of the Directorate of Personnel. *Journal of Behavioral Science: Thai behavioral system*, 1(2), 97 – 114. [in Thai]
- Thanapomdee, T. (2008). *Factors affecting on goal of life of the fourth level, secondary grades 4-6 students At Sacred Heart Convent School in Klongtoey District, Bangkok* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Thayer, P. B. (2000). Retaining first generation and low-income students. *Opportunity Outlook*, 2, 8.
- Thonglim, S. (2005). *Psychological and situational correlates of offspring-responsibility behavior of the guardians of elementary school students* (Master thesis). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]

Wannachat, W. (1998). *Psychosocial Factors Related to AIDS-Risk Friendship Behavior of Male Students in University* (Master thesis). Bangkok: National Institute of Development Administration. [in Thai]

Wattanacheewanopakorn, W., Wanintanon, N., & Kijthonthum, W. (2013). The psycho-social correlates of academic and virtue oriented behaviors of undergraduate students. *Institute of Culture and Arts Journal* , 14(2), 116-121. [in Thai]

Yaemyuean, A. (2014). Construction and Validation of Peer Safety Exchange Behavior Scale in Undergraduate Students and Its Measurement Invariance. *Journal of Social Development*, 16(2), 21-46. [in Thai]